

Dienst Uitvoering
Subsidies aan Instellingen
*Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport*

Plan van aanpak Onderwijsregio Groene Hart

U gebruikt dit format om uw plan van aanpak te schrijven voor een subsidieaanvraag voor de subsidieregeling Onderwijsregio's 2024.

Het gebruik van dit format geeft geen garantie tot een positieve beoordeling van uw aanvraag. Het is mogelijk dat wij na indiening van uw aanvraag u vragen uw plan te verduidelijken of aan te vullen.

Algemeen

In een onderwijsregio werken schoolbesturen en lerarenopleidingen samen om te zorgen voor voldoende goed opgeleid onderwijspersoneel. In het plan van aanpak beschrijft u activiteiten die zich richten op het werven, matchen, opleiden, begeleiden en professionaliseren van onderwijspersoneel in de onderwijsregio.

Indien sprake is van een sectorspecifieke aanvraag wordt in het plan van aanpak ook beschreven welke activiteiten zich richten op het komen tot een toekomstige sectoroverstijgende onderwijsregio.

De activiteiten moeten worden uitgevoerd in de periode 1 januari 2024 tot en met 31 december 2024. De regeling vormt de basis voor de beoordeling van het plan van aanpak.

Alle deelnemers binnen de onderwijsregio moeten de subsidieaanvraag en daarmee het plan van aanpak ondertekenen. Hiervoor kunt u ons format ondertekenblad gebruiken.

Het plan van aanpak wordt na toekenning van de subsidie openbaar gemaakt met inachtneming van de voorschriften uit de Algemene verordening gegevensbescherming.

Format plan van aanpak

Het format volgt artikel 9 van de regeling Onderwijsregio's 2024. Beschrijf in ieder geval:

- de onderwijsregio met een beschrijving van de onderwijsarbeidsmarktsituatie in de onderwijsregio en welke vraagstukken kenmerkend zijn voor de regionale onderwijsarbeidsmarkten die de partijen gezamenlijk aan gaan pakken;
- activiteiten gericht op het bereiken van doelen met betrekking tot het werven, matchen, opleiden, begeleiden en professionaliseren van onderwijspersoneel;
- de uitwerking van de ambitie om 100% van de studenten en zij-instromers op te leiden binnen opleidingsscholen binnen de onderwijsregio die werken conform het Kwaliteitskader Samen Opleiden en Inductie als bedoeld in artikel 1 van de Regeling tegemoetkoming kosten opleidingsscholen 2019;
- activiteiten gericht op het begeleiden van startende leraren, en schoolleiders en hun verdere professionalisering;
- de wijze waarop partijen zich inzetten om alle besturen en lerarenopleidingen in de onderwijsregio aangesloten te krijgen;
- de wijze waarop de realisatie van de doelen wordt gevolgd en vastgesteld;
- de aanstelling van een projectleider ter uitvoering van het plan;
- op welke wijze een loket wordt ingericht voor de onderwijsregio om potentieel onderwijspersoneel te informeren over de ontwikkelmogelijkheden en waar nodig door te geleiden naar routes ter verkrijging van een aanstelling in het onderwijs;
- op welke wijze de governance in de onderwijsregio is vormgegeven
- indien een invalpool onderdeel uitmaakt van een onderwijsregio, worden de activiteiten die samenhangen met het inrichten en in stand houden van de invalpool opgenomen; en
- indien sprake is van een sectorspecifieke aanvraag, activiteiten die zich richten op de doorontwikkeling naar een toekomstige sectoroverstijgende onderwijsregio.

Context van de regio.

De regio Het Groene Hart kenmerkt zich doordat de regio veel kleinere PO- en VO-schoolbesturen kent in een regio die wordt ingesloten door drie G4-steden: Den Haag, Rotterdam en Utrecht. De scholen van Het Groene Hart hebben minder te maken met de zogenoemde grote stadsproblematiek dan de scholen in genoemde steden, maar kennen eigen zorgen zoals daling van leerlingenaantallen en soms moeilijke bereikbaarheid met OV. De relatief kleinere schoolbesturen werken al op allerlei wijzen met elkaar samen: via samenwerkingsverbanden, via stedelijk/lokaal overleg, via regionale verbanden (bijv. Stichting Perspectief) en/of persoonlijke contacten tussen rectoren en bestuurders. Sommige van de scholen kennen onderlinge concurrentie, andere scholen liggen zodanig geïsoleerd van elkaar dat hier minder sprake van is.

Door de centrale ligging betrekken de scholen studenten, stagiaires en zij-instromers van een grote range aan opleidingen uit Utrecht, Den Haag, Rotterdam, Gouda, Leiden en zelfs Ede en Amsterdam. Lukte het in voorgaande jaren nog om vacatures in te vullen met nieuwe collega's, met ingang van 2023 blijkt dit lastiger geworden. In dat opzicht lijkt de regio in personeelstekorten iets achter te lopen op de grote steden eromheen, maar dringen de leraarstekorten zich ook duidelijk op in onze regio.

Religieuze identiteit speelt van oudsher een belangrijke rol in deze regio. De regio kent o.a. openbare, katholieke, protestants-christelijke, open christelijke scholen, islamitische, reformatorische en vrije scholen. Deze identiteit speelt – vaak meer dan in de G4-steden – duidelijk mee in de schoolkeuze van de ouders, maar staat een goede samenwerking tussen de schoolbesturen en scholen niet in de weg.

Samenwerking binnen de regio

De samenwerking tussen de partners kenmerkt zich door een hands-on-mentaliteit. We vinden elkaar waar we elkaar nodig hebben en komen dan ook snel tot actie. Dit was bijvoorbeeld zichtbaar rond het opzetten van onderwijs voor Oekraïense vluchtelingen, gezamenlijke schoolregels en -afspraken in Corona-tijd en bij het opzetten van een brede wervingsactie voor zij-instromers voor Gouda en de Krimpenerwaard waaraan 130 geïnteresseerden deelnamen en waarbij 80 mensen de slotmanifestatie bezochten.

Deze laatste actie heeft ons geleerd dat het werven van zij-instromers vooral een lokale aangelegenheid is. Veel mensen overwegen ergens in hun loopbaan het beroep van leraar, maar zitten wel aan hun regio gebonden vanwege schoolgaande kinderen, hypotheek of het werk van een partner. Juist de kleinschaligheid van de regionale steden en dorpen bleek een pre bij het werven van zij-instromers: Veel deelnemers kennen de scholen en voelen zich betrokken bij of soms zelfs medeverantwoordelijk voor goed onderwijs in de eigen regio. De stap om daar een steentje aan bij te dragen is dan ook snel gemaakt.

Reformatorisch onderwijs. In onze regio is ook het Reformatorisch onderwijs (PO, VO en MBO) sterk aanwezig. Ondanks de eigen landelijke samenwerking tussen de Reformatorische scholen op het gebied van samenwerkingsverbanden en onderwijsregio's zijn de betrokken bestuurders en directeuren veelal ook actieve partners in de lokale samenwerking. Behalve in de eerdergenoemde wervingsactie voor zij-instromers werken de Reformatorische scholen mee in projecten als bijvoorbeeld Sterk Techniek Onderwijs. Veel medewerkers op onze scholen hebben ergens in hun carrière onderwijs genoten of gegeven op één van de Reformatorische scholen en verschillende studenten of zij-instromers op onze scholen volgen hun opleiding tot bevoegdheid op Driestar Educatief.

Met de regionale Reformatorische partners is dan ook nadrukkelijk afgesproken om – ondanks de gescheiden aanvragen voor onderwijsregio's – in de activiteiten die uit deze aanvragen voortkomen zoveel mogelijk samen te werken.

PO-VO-samenwerking. Onze aanvraag kent veel VO- en slechts enkele PO-partners. Na de eerste aanvraag voor een onderwijsregio (voorjaar 2023), werd onze aanvraag (“Gouda & Krimpenerwaard”) goedgekeurd, maar kreeg de opdracht om samen met de groep “PO-scholen rond RTC Cella” te komen tot een gezamenlijke aanvraag voor een onderwijsregio. Dat is gelukt en resulteerde in de gezamenlijke Onderwijsregio Het Groene Hart. In oktober 2023 gaven de PO-partners van RTC Cella aan dat zij nog geen subsidieaanvragen voor 2024 wilden doen, omdat ze meer tijd nodig hadden om te onderzoeken wat een goede governance en plan van aanpak voor met name de PO-kamer in deze onderwijsregio zou zijn. Omdat de resterende schoolbesturen uit onze gezamenlijke regio wel het ingezette traject voort wilden zetten, is in overleg met de Realisatie Eenheid besloten dat de overige bestuurders zelfstandig een subsidieaanvraag zouden doen. Daarnaast zouden alle partners van deze regio in loop van 2024 gezamenlijk verder verkennen wat de samenwerkingsmogelijkheden zijn voor de komende jaren.

De PO-scholen, die al in de aanvraag “Gouda en Krimpenerwaard” participeerden en die ook niet aangesloten waren bij de vervangingspool van RTC Cella, besloten mee te doen met deze subsidieaanvraag. Bovendien is de PO-samenwerking sindsdien verder versterkt door deelname van PO-scholen vanuit Unicoz. Dit is de reden dat onze aanvraag zowel door PO- als VO-bestuurders is ondertekend. Mogelijk sluiten de partners van RTC Cella in 2024 alsnog aan bij een gezamenlijke aanvraag voor 2025.

Andere partners. Sinds de genomen beslissing van de RTC Cella-partners hebben we vanuit onze regio andere VO-besturen benaderd om zo voldoende omgang te realiseren. Het betroffen besturen binnen onze geografische regio, die (nog) niet bij andere Onderwijsregio's zijn aangesloten. Andere regionale partners zijn uiteraard ook welkom om zich bij ons aan te sluiten.

Ook landelijk proberen we niet alleen van andere regio's te leren en onze kennis met hen te delen, maar ook waar mogelijk aan te sluiten bij activiteiten.

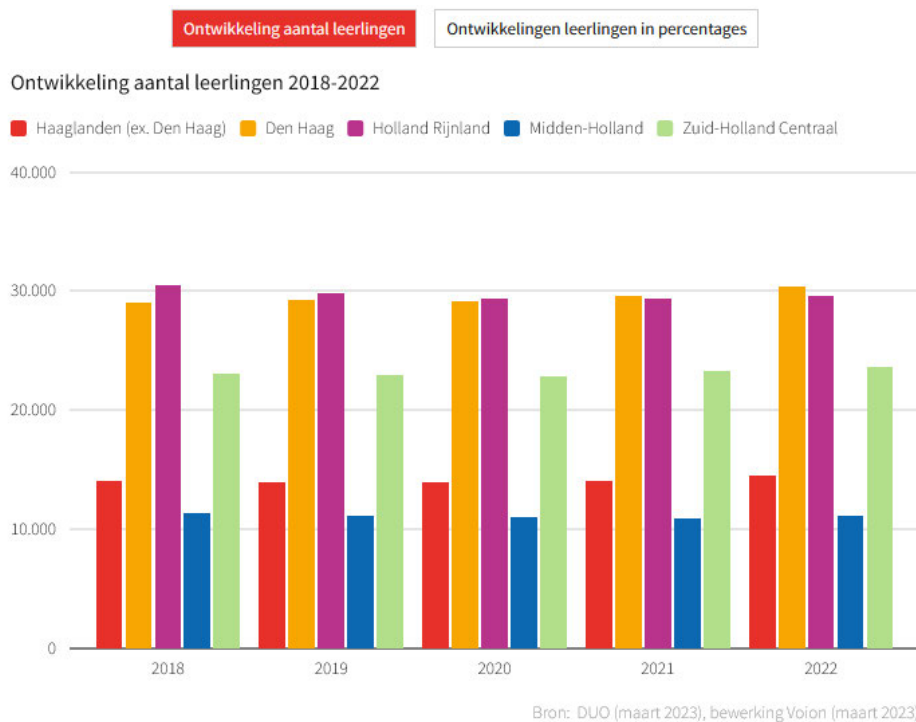
Tenslotte is bij het ontwikkelen van een PVA contact gelegd met de medewerkers van de RAP In en om het Groene Hart, dat zijn activiteiten beëindigd heeft, om opgedane kennis te benutten en alle ‘best practices’ uit deze RAP voort te zetten.

De regio is in de arbeidsmarkt cijfers beschreven als Midden Holland in de volgende onderdelen:

Ontwikkeling aantal leerlingen

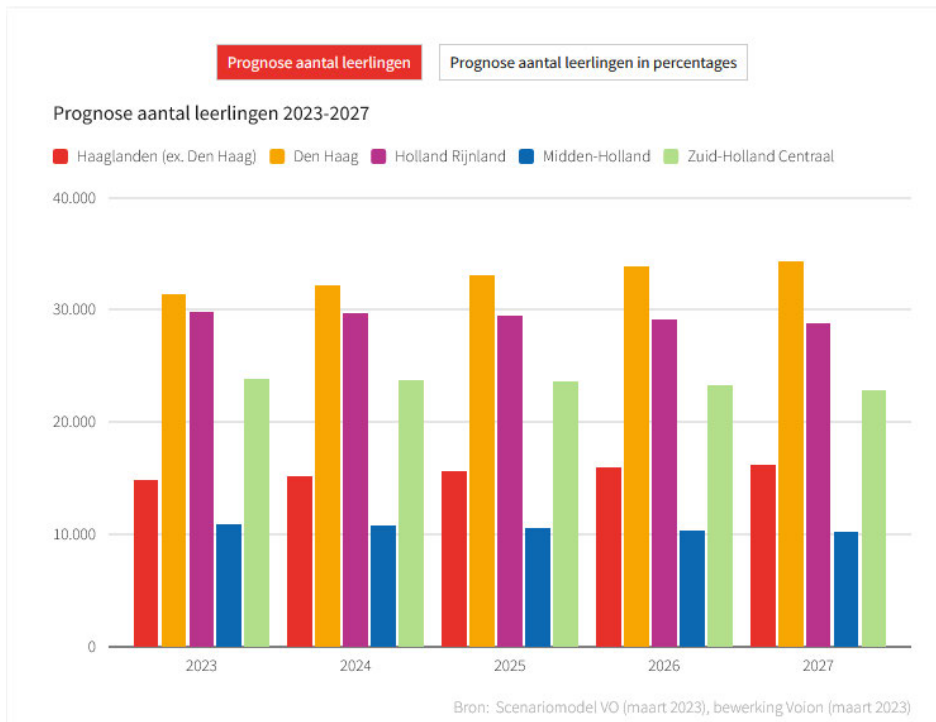
Historisch

In de afgelopen vijf jaar is het aantal leerlingen landelijk gedaald met zo'n 1 procent. In die periode is er alleen in de vier grote steden en omliggende gebieden sprake geweest van groei van het aantal leerlingen. In de meeste andere regio's is het aantal leerlingen gedaald. In Den Haag, Haaglanden en Zuid-Holland Centraal zien we een stijging van het aantal leerlingen, terwijl het aantal leerlingen in andere gebieden juist is gedaald.

Prognose

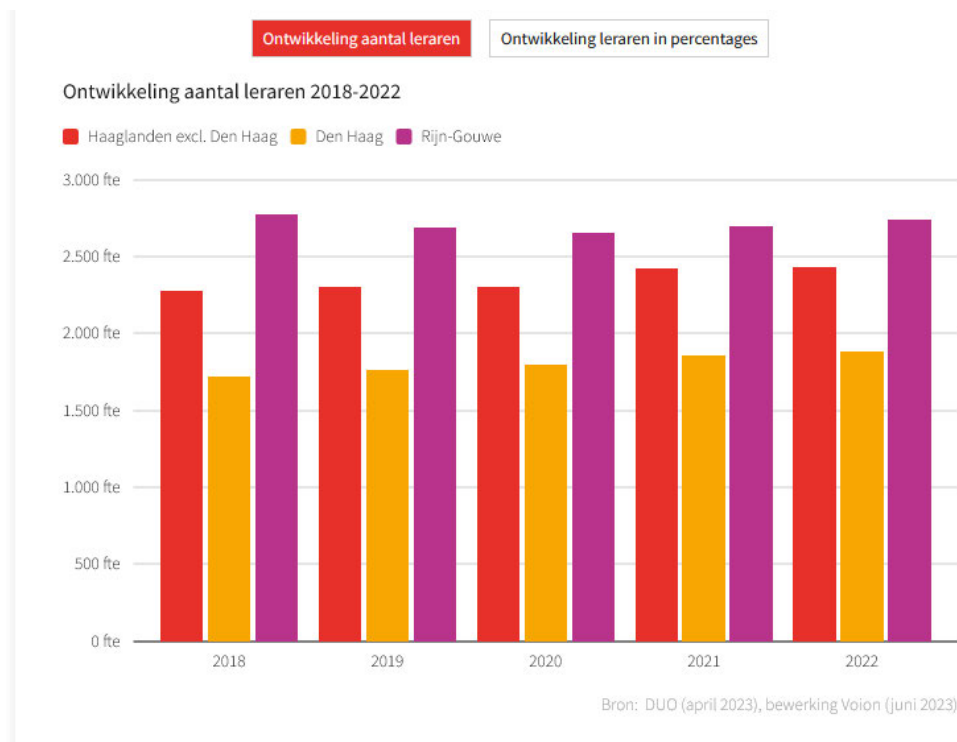
Verwacht wordt dat het aantal leerlingen in de komende vijf jaar met ongeveer 3 procent zal dalen in Nederland. Met name in de vier grote steden groeit het aantal leerlingen naar verwachting komende jaren nog. In de meeste andere regio's van Nederland zal het aantal leerlingen naar verwachting komende jaren afnemen. In Haaglanden en Den Haag verwachten we een stijging van ongeveer 9 procent, in andere gebieden wordt een daling verwacht.

Ontwikkeling aantal leraren

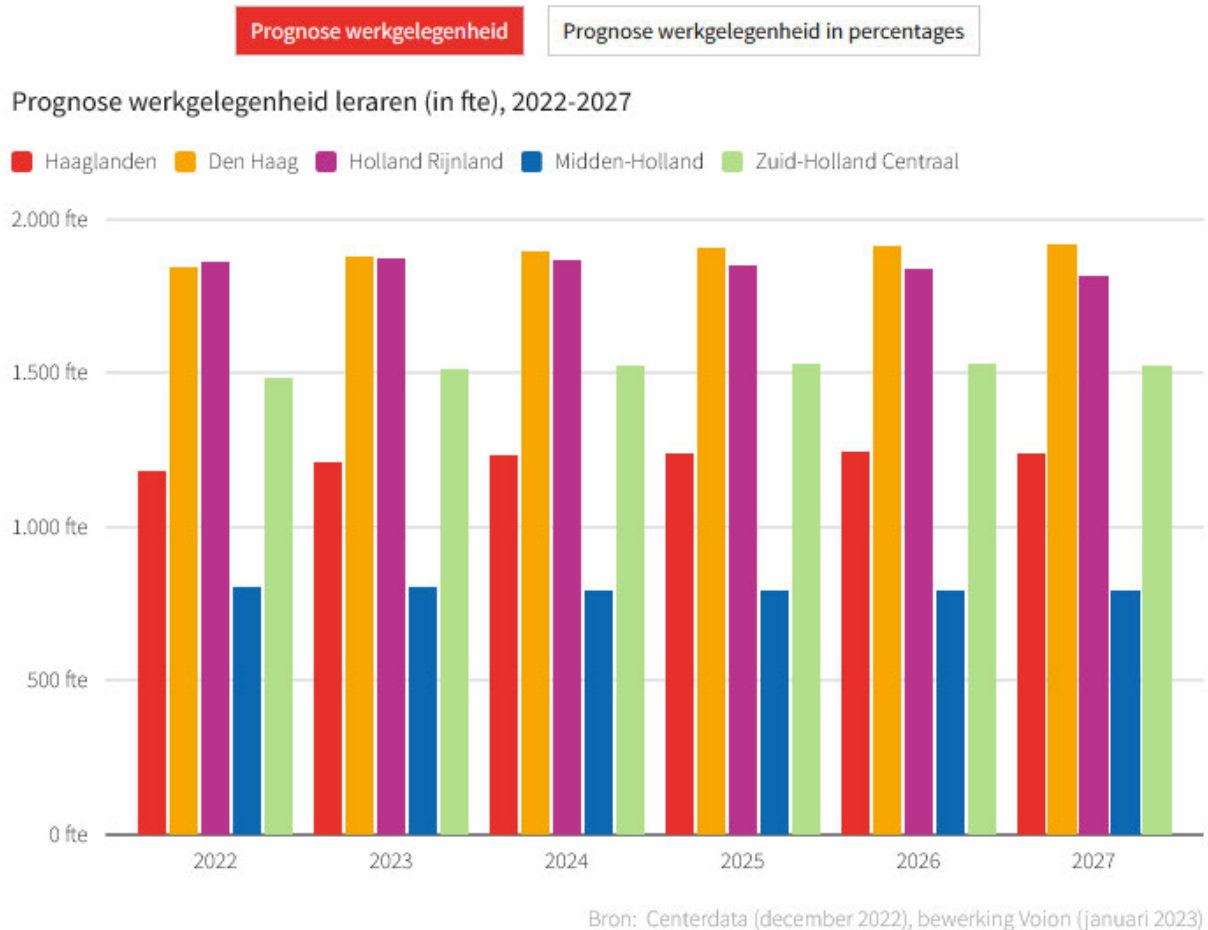
Historisch

Landelijk is het aantal leraren in de periode 2018-2022 toegenomen met 0,7 procent. In de regio Rijn-Gouwe nam het aantal leraren juist af. In Haaglanden en Den Haag nam het aantal leraren sneller toe dan het landelijk gemiddelde.

Prognose

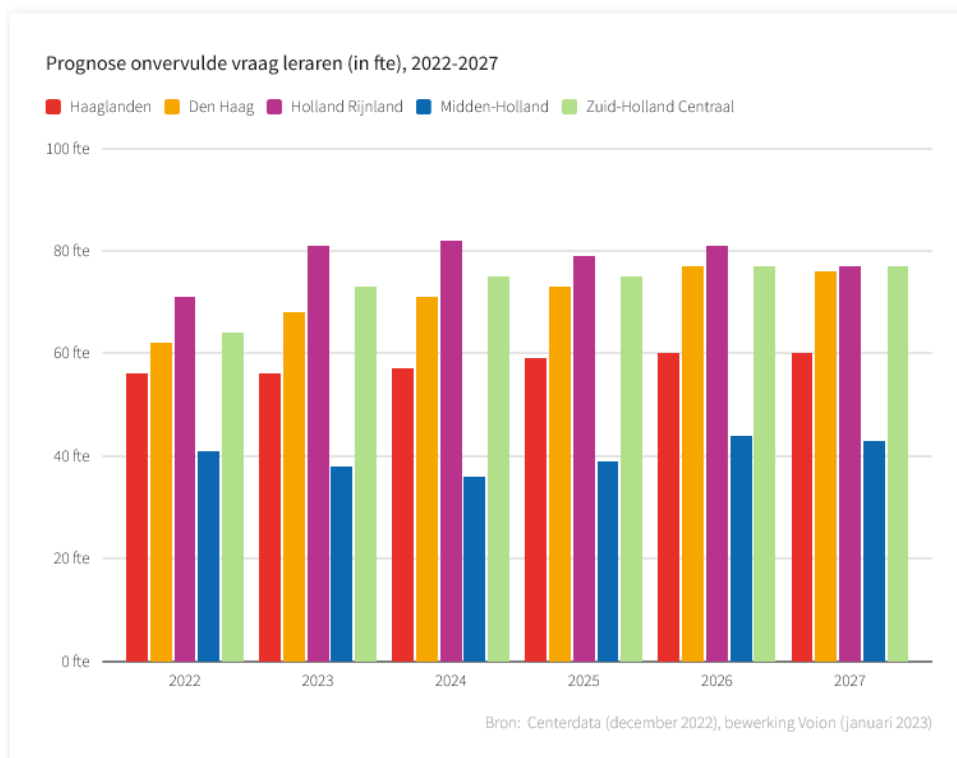
De vraag naar leraren, oftewel de werkgelegenheid, geeft aan hoeveel behoefte er is aan leraren. Doordat het aantal leerlingen de komende jaren naar verwachting landelijk zal afnemen, wordt verwacht dat de landelijke werkgelegenheid eveneens afneemt. In Zuid-Holland Noord wordt juist verwacht dat de werkgelegenheid gaat toenemen. Alleen in Midden-Holland en Holland Rijnland wordt voor 2027 een daling in de werkgelegenheid verwacht.

Onvervulde vraag

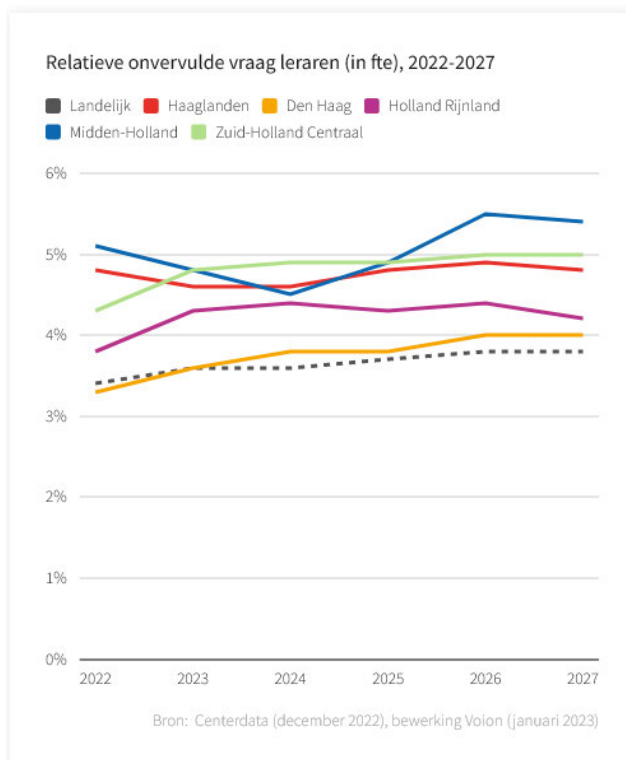
Prognose onvervulde vraag leraren

De onvervulde vraag is de werkgelegenheid die resteert na instroom. Met andere woorden, dit is het aantal fte waarvan wordt verwacht dat deze niet kunnen worden ingevuld. Zonder beleidsingrijpen staat het voortgezet onderwijs in 2027 landelijk een tekort van ruim 2.200 fte aan leraren te wachten. In de regio Zuid-Holland Noord wordt in totaal een tekort verwacht van 333 fte in 2027. Het grootste tekort wordt verwacht in regio's Holland Rijnland (77 fte), Zuid-Holland Centraal (77 fte) en Den Haag (76 fte).

Relatieve onvervulde vraag leraren

De relatieve onvervulde vraag is de onvervulde vraag ten opzichte van de werkgelegenheid. Dit geeft een indicatie van de omvang van de tekortenproblematiek in de regio. Landelijk groeit het tekort aan leraren, en ook in de regio Zuid-Holland Noord neemt het tekort aan leraren de komende jaren toe. De grootste relatieve tekorten worden verwacht in regio Midden-Holland. De verwachting is dat daar in 2027 ongeveer 5,4 procent van de werkgelegenheid niet vervuld kan worden. Landelijk ligt dit percentage op zo'n 3,8 procent.

Onze aanpak vanuit de onderwijsregio

Onze ambitie voor de onderwijsregio Groene Hart is groter dan uitsluitend het werven van nieuwe medewerkers om de ontstane vacatures te vervullen. Wij willen de komende jaren – in een arbeidsmarkt met een waarschijnlijk langdurig tekort aan medewerkers – zo goed mogelijk onderwijs realiseren voor alle leerlingen in onze regio. Dit kan voor ons niet anders dan door hierin regionaal en boven-sectoraal af te stemmen en samen te werken. Zo voorkomen we allereerst dat een oplossing op de ene school tot een groter tekort op een andere school leidt. We kunnen namelijk uitsluitend tot een duurzame oplossing voor de regio komen, door een gezamenlijke aanpak te realiseren. Daarnaast willen we optimaal van elkaars kennis, kunde en ervaringen leren. Sommige scholen hebben de afgelopen jaren enorm ingezet op het werven en opleiden van onderwijsondersteuners. Andere scholen experimenteren met nieuwe vormen van lesopzet of door het organiseren van gezamenlijke lessen (voor leerlingen van meerdere scholen) waardoor minder docenteninzet nodig is. De ene school heeft meer ervaring opgedaan in het goed werven en opleiden van zij-instromers, waar andere scholen juist gestart zijn een eigen opleiding zoveel mogelijk binnen de school te laten plaatvinden. Tenslotte spelen veel uitdagingen op de ene school vaak ook op andere scholen in dezelfde regio. Wij zijn er daarom van overtuigd dat juist de uitwisseling tussen de verschillende sectoren verrijkend is en kan leiden tot mooie vormen van samenwerking.

a. Een regionale wervingsactie voor zij-instromers: Hierin hebben we in onze regio al in 2022-2023 succesvol samengewerkt en dat willen we de komende jaren verder uitbouwen. Alle toenmalige schoolbesturen in de regio hebben deelgenomen en hebben geïnteresseerden laten kennismaken met het onderwijs. Op deze manier konden ze proeven aan een heel breed aanbod van onderwijssoorten en onderwijsfuncties (PO, VO, ISK, PrO, onderwijsassistent, speciaal onderwijs, alle soorten onderwijstypen en denominaties). Deze actie was vooral interessant voor mensen die nog niet wisten of ze liever in PO of VO wilden gaan werken. Betreffende meeloopweek is afgesloten met een informatiemarkt waarop deelnemers konden kennismaken met vervolgttrajecten, informatie kregen over lerarenopleidingen, konden speeddaten met ervaren zij-instromers en op de matchingsmarkt met schoolbesturen konden verkennen welke vacatures en scholen bij hen zouden passen. Er hebben 130 deelnemers aan de meeloopweek deelgenomen en 80 deelnemers aan de afsluitende informatiemarkt.

b. Uitbouwen van de loketfunctie: De onderwijsregio Groene Hart maakt gebruik van het onderwijsregio-overstijgende loket Leraar van Buiten. Dit bestaande loket zetten we graag voort en willen we de komende jaren uitbouwen.

c. Experimenteeruimte voor bevoegdheden: Mede door het lerarentekort wordt er meer en meer gebruik gemaakt van de inzet van onderwijsassistenten/klantenassistenten. Soms hebben deze een Mbo-opleiding voor onderwijsassistent/klantenassistent voltooid, maar vaker worden medewerkers zonder gerichte opleiding aangenomen. We willen hen via een korte en op de praktijkgerichte opleiding (onder supervisie van het MBO of HBO) professionaliseren in het werken op een basis-, middelbare of Mbo-school. Daarnaast willen we onderzoeken of leraren met een PDG-diploma als zij-instromer hun diploma kunnen behalen voor het basis- of voortgezet onderwijs.

d. Gezamenlijke visie goed werkgeverschap: In de onderwijsregio Groene Hart staat een aanpak vanuit vertrouwen en solidariteit centraal. We willen daarom toewerken naar gezamenlijke

afspraken over stagevergoedingen en een gezamenlijke visie op aantrekkelijk werkgeverschap. Hiermee vormen wij een aantrekkelijke regio om onderwijsprofessionals aan onze regio te binden en te behouden. Aanvullende aandacht zal besteed worden aan het bevorderen van mobiliteit tussen po en vo en vice versa. Ook de oplopende tekorten van schoolleiders worden als vraagstuk opgepakt.

e. Doorzetten verkenning opleiden en zij-instroom 2 jaar: Samen met de lerarenopleidingen van Hogeschool Leiden en Rotterdam zijn we een verkenning aan het uitvoeren om behalen van een bevoegdheid met de zij-instroomopleiding binnen 2 jaar haalbaar te maken op het gebied van werven, matchen, opleiden, begeleiden en inductie. Daarnaast wordt invulling gegeven aan de ambitie 100% opleiden via SO&P en scholen te laten aansluiten bij de opleidingsscholen. Door te realiseren dat zij-instromers in twee jaar na hun start in het onderwijs, ongeacht hun HBO/WO-vooropleiding, via een maatwerktraject hun bevoegdheid kunnen halen in het VO, waarbij er geen concessies worden gedaan aan het te behalen niveau, wordt een carrièrestap richting het onderwijs beduidend aantrekkelijker voor potentiële zij-instromers.

f. Doorontwikkelen onderwijsregio: in 2024 gaan wij met de oorspronkelijke partners PO uit de voorlopers aanvraag oriënteren hoe de samenwerking als 1 boven sectorale onderwijsregio eruit kan gaan zien in 2025. De PO en VO besturen die nog helemaal niet aangesloten zijn gaan wij informeren en proberen te betrekken bij de onderwijsregio. Het MBO Rijnland volgt in 2024 de ontwikkelingen van deze onderwijsregio om eventueel in 2025 toe te treden.

In ons overzicht van reeds ingezette en mogelijk uit te zetten activiteiten en projecten is geen onderscheid gemaakt tussen projecten/trajecten die zich specifiek richten op de speerpunten werven, matchen, opleiden, professionaliseren, behouden en begeleiden van medewerkers. De reden is dat de meeste projecten zich op meerdere van deze speerpunten richten en dat een scherp onderscheid niet mogelijk is. De projectgroep (zie Governance) zal bewaken dat alle speerpunten voldoende aandacht krijgen in onze samenwerking.

Governance en samenwerkingsafspraken

In het Groene Hart werken we vooral met een hands-on-mentaliteit. We beseffen dat we elkaar nodig hebben en zoeken elkaar daarvoor op, bedenken samen initiatieven of oplossingen en zetten die om in activiteiten. Omdat we met deze aanpak inmiddels veel succesvolle initiatieven hebben kunnen verwezenlijken, kiezen we voor onze onderwijsregio bewust voor een laagdrempelige en pragmatische structuur: geen extra bestuurslaag en dus ook geen extra besturen of directeuren, maar zoveel mogelijk werken vanuit co-creatie. We hebben op dit moment een opzet voor ogen waarin de deelnemende partners enkele keren per jaar aan een gezamenlijk overleg deelnemen en zoveel mogelijk op basis van consensus besluiten nemen. Een projectgroep van enkele bestuurders is gemandateerd door de partners voor het coördineren van de activiteiten van de onderwijsregio. Binnen onze structuur zal zo min mogelijk onderscheid gemaakt worden tussen verschillende platforms of geledingen. We verdelen onze deelnemersgroep dus niet in aparte gremia voor bijvoorbeeld PO en VO. Daarnaast zorgen we ervoor dat zowel de georganiseerde beroepsgroep als de (G)MR op de juiste momenten betrokken wordt.

Naast een bestuurlijk overleg dat in 2024 3 à 4 keer bij elkaar komt met alle deelnemende besturen en afvaardiging van de beroepsgroep wordt er een projectgroep gevormd met enkele bestuursleden en een externe projectleider, [REDACTED] vanuit CAOP. Deze projectgroep kan vergroot of verkleind worden als daar in de praktijk behoefte aan is.

Ten slotte

Het Groene Hart is een dynamische regio die in verbinding staat met de gebieden eromheen. In de komende jaren zoeken we daarom graag de samenwerking op met omliggende regio's, zodat we elkaar kunnen versterken, en van elkaar kunnen leren waar mogelijk. Bovendien zullen we aandacht besteden aan het betrekken van niet aangesloten partijen. Zo vinden er gesprekken plaats om het mbo in 2025 aan te laten sluiten. Met het po wordt in 2024 mogelijke verdere samenwerking verkend d.m.v. een traject.

Addendum

Instituut Archimedes en de Universiteit Utrecht hanteren tot eind 2024 de volgende lijn: In de onderwijsregio's waarin wij meedenken met de inhoudelijke lijn tekenen we volledig mee in de onderwijsregio en committeren we ons aan de uitgezette lijn. In de onderwijsregio's waar wel studenten van ons zitten maar waar wij niet hebben meegedacht in de inhoudelijke uitgangspunten tekenen wij "in oude zin", dus als onderdeel van de opleidingsschool mee. Jullie kunnen dan vooruit en de studenten worden gewoon meegeteld in de financiering. We committeren ons dan tot eind 2024 niet aan de inhoudelijke lijn van de onderwijsregio Groene Hart.